

'СВЕТА НЕДЕЛЯ

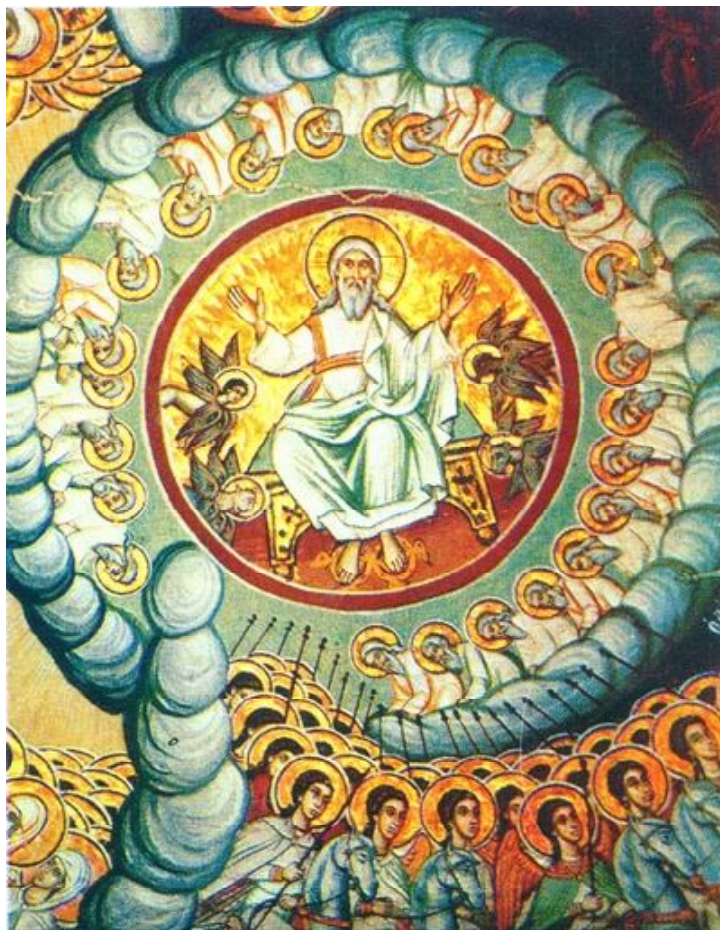
Брой 63 | 26 февруари 2006

† НЕДЕЛЯ МЕСОПУСТНА Поучение в Неделя Месопустна ЗА ВТОРОТО ХРИСТОВО ПРИШЕСТВИЕ

Ще дойде Син Човеческий в славата Си (Мат. 25:31).

Възлюбени братя! Неотдавна ние съзерцавахме нашия Господ Иисус Христос, родил се в пещера, повит в пелени, положен в ясли, приел на Себе Си заедно с човешкото естество всички човешки немощи, освен греха; неотдавна Го съзерцавахме, гонен от Ирод, бягащ от меча на убийците в Египет, връщаш се в Иудея, несмеещ да се установи в нея, поселващ се да живее в Назарет, беден и незначителен градец в неславната Галилея, приемащ Кръщение наравно с имащите нужда от Кръщение, проповядващ покаяние и настъпване на Царството Небесно. Неотдавна съзерцавахме това

и се готвим за ново съзерцание, за нова, най-поразителна гледка. За да станем, доколкото е възможно за хората, достойни за тази гледка, ние възнамеряваме да се заемем с предочистване на своите духовни очи – на ума и сърцето – с подвига на поста. Ние възнамеряваме да изгъним, посредством постния подвиг, самата наша плът, та тази завеса, с която е покрито духовното ни естество, да не бъде излишно гъста и непроницаема, да не ни пречи да гледаме с необходимата чистота, вяра и умиление на разпънатия за нас наш Спасител, разрушаващ на кръста преградата между нас

и Бога (Еф. 2:14). И още, очаква ни страшна гледка, най-страшно събитие: второто пришествие на земята на нашия Господ Иисус Христос. Първото пришествие можем да съзерцаваме в благочестивия спомен, докато второто е представено пред нашето въображение от словото Божие в най-живописни и силни черти. Тази картина може спасително да разтърси нашите души със страха Божий, да ни пробуди от дълбокото нерадение за нашата вечна участ като от тежък сън, с който ни е приспал нашият плътски живот. *Ще дойде Син Човеческий в славата Си.*

Първото пришествие на нашия Господ на земята и пребиваването Му на нея е преизпълнено с дълбоко, постоянно смирение. Всичко, което светът уважава и цени високо, било оставено без внимание от Господа. Той не благоволил да се яви в блясъка и гърма на земната слава; не благоволил да се яви заобиколен с пищност и великопепие, не благоволил да се яви сред шума на празненства и ликуване. Той дошъл на земята, като в страна, в която са изгонени престъпниците на Божиите заповеди; Той пребивавал и действал на нея като Изкупител на погиналите, ставайки участник във всички бедствия, постигащи

престъпното човечество. И Той бил странник, нямаш къде глава да подслони. Бил гонен и обсипван с безчестия, постоянно въздавал добро за злото: *Син Човеческий дойде, не за да погуби човешките души, а да спаси* (Лук. 9:56). И завършил земното Си странстване с мъчителна и позорна смърт, със смъртта на престъпниците и робите, които и по самия начин на умирането си не били равни на свободните граждани. Такова било първото пришествие на Сина Божий на земята. Ще има, в свое време, и второ Негово пришествие при нас: *ще дойде Син Човеческий, Който е и Син Божий, в славата Си*. Първото Негово пришествие било пришествие на Изкупител, подчинил се на всички човешки немощи, приел ги върху Себе Си, за да ги унищожи чрез Себе Си; а второто пришествие ще бъде пришествие на Съдия, Който ще дойде, за да изисква отчет от човечеството за неговото поведение относно даденото му от Бога божествено изкупление. *Ще дойде Син Човеческий в славата Си, и всички свети Ангели с Него, и ще се съберат пред Него всички народи*, за да представят пред Неговия съд своите дела и да получат от Него награда или наказание, съобразно с делата си.

При известие за предстоящо идване на някой земен началник и съдия ние вземаме всички мерки, за да приведем в ред своите дела и да заслужим одобрение: толкова повече трябва да бъдем загрижени за Христовия съд, на който ще се реши вечната участ на всекиго от нас. Съдията е страшен, неизразимо страшен. Той е страшен по Своето величие и всемогъщество, страшен е, защото прозира в дълбините на човешкия дух, и никаква тайна човешка мисъл, никакво, дори и най-тънко усещане не са скрити от Него. Оправданията няма да имат място на Неговия съд: пред Него *няма да се оправдае* не само умъртвеният от греха, но и *всеки, живял праведно* (Пс. 142:2). *Ти ще победиш*, зове към идещия Съдия вдъхновеният Свише пророк, *когато ще съдиш!* (Пс. 50 – слав.). Трепет ще обземе всички човеци, когато ще застанат пред лицето на Съдията, трепет ще обземе не само грешниците, но и праведниците. Грешниците ще потреперят от отчаяние, от очакването на предстоящите им мъки, от необикновения страх, породен от обрата, който тогава ще измени вселената. Те ще възкликнат към планините и скалите: *паднете върху нас и скрийте ни от лицето на Оногова, Който седи на престола, и от гнева на Агнеца, защото дойде великият ден на гнева Му, и кой може устоя?* (Откр. 6:16,17). Те ще потреперят и ще започнат да славословят, но вече ще бъде късно. Само когато Творецът прикрил Своята непристъпна и непоносима слава с покрива на смиренното, творението можело свободно да владее своите мисли и чувства, свободно да произнася думи и да извършва действия. А когато Творецът се яви в Своята слава, свободата на творението ще изчезне пред величието на Неговата слава, както при особени обстоятелства тази свобода, оставайки наша принадлежност, като че престава да съществува под натиска на обстоятелствата. И най-ожесточените врагове на Господа, самият Синедрион, който Го разпънал и се закълел в ненавист към Него, ще възкликне, посрещайки

Съдията със славословие, което му предрекъл и Господ: *ще видите Сина Човеческий, седнал отдясно на Силата и идещ на небесните облаци* (Мат. 23:64). *Казвам ви: няма да Ме видите отсега нататък, докле не кажете: благословен Идещият в име Господне!* (Мат. 23:39) Праведниците ще потреперят от безмерната слава на явилия се Съдия, те ще погледнат на своята правда, и тя ще им се стори, в светлината на Висшата Правда, като вехти дрипи на просяк – и ще очакват помилване единствено по безкрайната Божия милост. И самите Божии Ангели ще дойдат в смущение и страх от открилия се в Своето величие Бог (Лук. 21:27), Който *целия съд предаде на Сина, та всички да почитат Сина, както почитат Отца* (Иоан. 5:22,23). Безчувствената веществена природа няма да понесе погледа на Сина Божий: *небето ще се дръпне и ще се навие като свитък, и всяка планина и остров ще се отместят от местата си* (Откр. 6:14).

На Христовия съд за оправдание ще се изисква милостта като деятелен израз на любовта, като нейно опитно доказателство. *Милост искам, а не жертва* (Мат. 9:13), е възвестил идещият страшен и нелицеприятен Съдия. Милостта ще даде оправдание на възлюбилите я, а отхвърлилите я ще предаде на осъждане. Тя с дръзновение ще застане пред Господа и ще приведе пред Него всички свои питомци. Тя ще приведе онези, които са я извършвали веществено, които са хранели гладните братя, приемали са в дома си странници, обличали са голи, посещавали са болни и затворени в тъмница. Милостта ще приведе пред Христа онези, които са я извършвали съкровено в душите си и са милвали ближния, пазейки се от осъждане при неговите препъвания, прощайки му оскърбленията и обидите, въздавайки му за клетвата благословение и за злодеянието благодаяние. Милостта ще приведе пред Христа църковните пастири, които са преподавали на своите братя нетленна храна – Словото Божие, които са обличали в дрехата на добродетелите оголените от греха, давали са духовно лекарство на боледуващите по душа и дълготърпеливо са посещавали със своите поучения затворените в тъмницата на неверието и мрачното заблуждение. Милостта ще приведе пред Христа смирените монаси, които са придобили тайнственото и истинно познание на живеещия в тях Христос, гладували са с блажения глад на евангелската правда, побързали са да се облекат в преподобие и святост, очистили са се от най-изтънчените недъзи на човечеството – от житейските пристрастия и така са достигнали евангелска свобода. Милостта ще приведе пред Христа и онези, които са успели да окажат милост на самите себе си, посещавали себе си със самоизпитване и освободили себе си от нищетата, от болестта, от тъмницата на греха чрез покаяние. Покаянието е невъзможно за ожесточеното сърце, необходимо е сърцето да се смегчи, да се изпълни със съчувствие и милост към своето бедствено състояние на греховност. Когато сърцето бъде обзето и преизпълнено от милостта, само тогава то става способно на покаяние; само тогава, оставило осъждането на ближните, то ще може

да се обърне към самонаблюдение и спасително осъдило себе си, ще постави на своите язви лекарството на покаянието. Христос изкупил всички човеци и всеки отделен човек чрез Себе Си.

Човекът, който се окаже способен на милост само към самия себе си и прояви тази милост, като нахрани със Словото Божие своята гладна душа, напои я с усещанията, произлизащи от Светия Дух, отклони я от гибелното странстване по различните видове грях, въведе я в дома на благочестието и добродетелите, облече я в добри дела, изцелявайки предишните съгрешения с изповядването им и с противоположни на тях добри дела, изведе себе си от тъмницата на плътското мъдруване и състояние в духовен разум и състояние – ще бъде признат за сторил това на Самия Господ Исус Христос. Милостта ще приведе пред Христа всички свои деятели и ще им изходатайства от Христа помилване и вечно блаженство. Дойдете вие, ще им каже Той, благословените на Отца Ми, наследете царството, приготвено вам от създание мира; защото гладен бях, и Ми дадохте да ям; жаден бях, и Ме напоихте; странник бях, и Ме прибрахте; гол бях, и Ме облякохте; болен бях, и Ме посетихте; в тъмница бях, и Ме сподихте. Истина ви казвам: доколкото сте сторили това на едного от тия

Мои най-малки братя, Мене сте Го сторили (Мат. 25:34-36, 40). Неизвестни са денят и часът, в които Син Божий ще прекрати живота на света чрез пришествието за съд, неизвестни са денят и часът, в които, по заповед на Сина Божий, ще се прекрати земният живот на всекиго от нас и ние ще бъдем призовани към отделяне от тялото, към даване на отговор за земния живот, към онзи частен съд, преди общия съд, който очаква човека след неговата смърт. Възлюбени братя! Да бодърстваме и да се готвим за Страшния съд, очакващ ни на границата на вечността за необратимото решаване на нашата участ завинаги. Да се готвим, запасявайки се с всички добродетели, и особено с милост, която обхваща в себе си и увенчава всички добродетели, тъй като любовта – която е причина за милостта – е *свързка* на християнското *съвършенство* (Кол. 3:14). Милостта прави преизпълнените с нея човеци, богоподобни! (Мат. 5:44, 48). Блажени милостивите, защото те ще бъдат помилувани; съдът ще бъде безмилостен за оногова, който не е показал милост (Мат. 5:7; Иак. 2:13). Амин.

Из: „Аскетическа проповед“ на **Светител Игнатий Брянчанинов**

ЕДИНСТВЕНОТО ПОЗВОЛЕНО ОСЪЖДАНЕ

Светата църква със своята власт, получена от Господа Исуса Христа и от светите апостоли, дава право да се осъждат само един вид хора - еретиците, изопачителите на Православната вяра. Според дълбоката убеденост на благодатно просветените в Православието св. отци, еретиците са най-изтънчените служители на сатаната. Защото те уж проповядват Бога, но довеждат при дявола, уж връчват в ръце Библията, но втикват в ада, уж зоват към спасение, но докарват гибел.

Сам Господ Исус Христос чрез Своята Църква е устроил дивен път за спасение на човека посредством благодатното му единение с Бога. Догматите и каноните, установени от св. Православна Църква, са охранителните знаци по този единствен спасителен път, знаци, които предпазват от отклонения както наляво, така и надясно. Догматите не са отвличена и суха схоластика. В тях намира израз великата тайна на Божия промислителен план за спасението на човешкия род, веднъж завинаги извършено чрез възплъщението на Словото Божие - Второто лице на Св. Троица. Ереста пък е изопачаване на св. догмати, хула против истината. По думите на знаменития древен подвижник авва Агатон ереста е *“отчуждаване от Бога. Еретикът се отлъчва (отделя) от Живия, истински Бог и се присъединява към дявола и неговите (паднали) ангели. А онзи, който е отлъчен от Христа, вече не е с Бога, от Когото би могъл да измоли прошка за греховете си и във всяко отношение е погинал.”* Изопачаванията на истинската вяра са отклонили от пътя на спасението и погубили милиони човешки души. Затова не друго, а любовта към

Божествената истина и любовта към ближния са причина за ненависта към ереста и за нейното категорично осъждане.

Ето защо Господ Исус Христос, предпазвайки своите верни последователи от изопачителите на вярата, ги предупредил: *“Пазете се да не ви прелъсти някой; защото мнозина ще дойдат в Мое име, говорейки: аз съм Христос; и ще прелъстят мнозина (Мат. 24:4-5) Не ходете, прочее, подире им (Лука 21:8). Пазете се от лъжливите пророци, които дохождат при вас в овча кожа, а отвътре са вълци грабители (Мат. 7:15) Той, Благият, но и абсолютно Справедливият, е нарекъл лъжеучителите *вълци грабители, рожби ехиднини* (Мат.- 12:34) и уверявал учениците Си да се пазят от *кваса фарисейски и садукейски* (Мат. 16:6), т.е. от *учението фарисейско и садукейско* (Мат. 16:12). Спасителят непрекъснато изобличавал всички изопачители на истината, като по този начин предпазвал от заразата на техните учения изповядващите правилната вяра в Него. С всичко това нашият Спасител е показал колко високо стои мирогледното единство на верните, събрани в кошарата на Истината (Йоан 17:9, 11, 20). *Да бъдат всички едно!* (Йоан 17:21) - така се е молел Исус Христос в Своята първосвещеническа молитва. *Да бъдат всички едно*, но едно в Истината, а не в заблудата! Той не е допускал към тая божествена Истина да се примеси лъжа, защото лъжата и заблудата - тия дяволски порождения, разединяват. Неповярвалите в*

него иудей Той наричал деца на дявола, а самият давол - *баща на лъжата* (Йоан 8:44). Затова с огнения меч на Истината Господ отсичал и отхвърлял всичко гнило далеч от Своето здраво и спасително учение. В този смисъл Христос е казал забележителните думи: *Мислите, че дойдох мир да дам на земята? Не, казвам ви, а - раздяла; защото отсега петима в една къща ще бъдат разделени, трима против двама, и двама против трима; баща ще бъде против син, и син ще бъде против баща; майка против дъщеря, и дъщеря против майка; свекърва против снаха си, и снаха против свекърва си* (Лука 12:51-53). И това разделение се налага, за да не се смесва Истината с лъжата, тъй като Истината е спасителна само когато е отделена от заблудата.

И св. апостоли са постъпвали по примера на Исуса Христа. Въпреки че са знаели високата цена на любовта, те са били строги към непоправимите и фанатизирани еретици, наричали са ги *дяволски синове* (Деян. 13:10), *псета* и *зли работници* (Филип. 3:2), забранявали са на християните да ги приемат по домовете си и дори да ги поздравяват (2 Йоан 1:10-11) и на всеослушание са обявявали: *Който ви благовестува нещо по-друго от това, що приехте, анатема да бъде* (Гал. 1:8).

Ние трябва да помним, че има учения и откровения, на които Словото Божие забранява да се вярва (Откр. 2:15). Има религиозни общности, които Сам Бог определя като *сатанинско сборище* (Откр. 2:9).

Всички св. отци, подобно на св. апостоли, смело са осъждали еретиците като врагове на Истината и изопачители на Божественото откровение. Като са държали здравето православно учение и са били просвещавани от Божията благодат, те са откривали в ересите така наричаните дълбини сатанински (Откр. 2:24) и са предпазвали от тях православните християни. Божиите угодници са считали за голям грях осъждането на ближните заради нравствените им грехове, но са практикували и поощрявали осъждането на ересите. Мнозина от тях строго изобличавали непоправимите лъжеучители. Разбира се, те са постъпвали кротко и с любов, когато са виждали пред себе си неволно заблудили се в еретичеството хора, но са били безпощадни към упоритите изопачители на вярата.

Големият подвижник и велик чудотворец преподобний Пафнутий Боровски имал такава ревност по запазване чистотата на Православието в поверената му обител, че щом забележел някого от братята да говори дори малко несъгласно с Божествените догми, веднага го изгонвал от манастира. Божиите пък угодници св. Поликарп Смирненски, св. Иринеи Лионски, св. Атанасий Велики, св. Василий Велики, св. Авксентий, св. Йоан Мълчалник, св. Максим Изповедник и много други не са търпели общуването с еретици и са ги отблъсквали от себе си, както това е разказано подробно в житията им. Някои от

тях като св. Николай Мирликийски чудотворец, св. Епифаний Кипърски, св. Амфилохий, св. Кирил Александрийски, св. Методий патриарх Цариградски, преподобни Теодосий Велики и други много строго са изобличавали отстъпниците от истината и са се борили с тях. Св. Никифор изповедник наричал еретическото учение ухапване от змия. А св. Поликарп, когато дошъл при него еретикът Маркион с думите "Познай ме, кой съм", му отговорил: "Знам те; ти си първородния син на дявола".

В житието на Киевския митрополит св. Петър се разказва, че той се отличавал с голяма любов към враговете си. Веднъж например той с великодушно всеопрощение отвърнал на своя злобен враг, Тверския епископ Андрей, който искал да го свалят от светителския престол, като го клеветял и измислял разни сплетни срещу него. На преднамерено устроения съд за установяване вината на светителя блеснали както неговата невинност, така и злобата и коварствата на Андрей. Св. Петър можел да поиска наказание на клеветника, но вместо да му омъсти, той му простил. Когато обаче срещу него покъсно излязъл един еретик, увличащ с пагубното си учение верните, светителят не се поколебал да встане срещу врага на Православието и го проклед. Тъй погинал еретикът.

Много характерен и дълбоко поучителен по своята тънкость в разграничаването на позволеното и непозволеното осъждане е следният разказ:

Един отшелник видял някой си брат да съгрешава и заплакал. "Горко ми!" - рекъл той - "както братът съгрешава сега, тъй аз ще съгреша угре!" След това, като се обърнал към ученика си, добавил: "В каквото и тежък грях да падне в твое присъствие някой брат, да не го осъдиш; но трябва да бъдеш уверен, че ти грешиш повече от него, дори той да е мирянин. Изключение от това правило може да бъде случаят, когато чуеш някого да богохулства или да говори нещо еретическо".

Светата Православна Църква е вършела на Вселенските Събори тъкмо това - осъждала е богохулните ереси и е предпазвала чедата си от тяхното гибелно влияние. Това осъждане се изразявало в произнасяне на анатема (отпъчване от Църквата) срещу онези, които са оставали неразкаяни в ереста си. С това Църквата е извършила велико и богоугодно дело. Запазила е и до днес в чистота предадената ни от Господа Исуса Христа и от св. апостоли света православна вяра.

Оттук е ясно, че Христовите думи: *Не съдете, за да не бъдете съдени!* не означават това - да търпим изопаченията на Православната ни вяра от еретиците. Тези думи ни увещават да не осъждаме нашите ближни за нравствените им грехове и слабости.

Архимандрит Серафим (Алексиев)